

Paddenstoelen in Oud Poelgeest 10 oktober 2021

Witte bultzwam en Gewoon elfenbankje

Jazeker, die grote witgroene dingen zijn paddenstoelen! De Witte bultzwam begint wit, maar wordt na een tijdje door een alg steeds groener. Langs de rand van de boom zie je ook kleine bruine hoedjes met lichte randjes, dat is een Gewoon elfenbankje. Met een spiegeltje kan je aan de onderkant gangetjes (en bij het elfenbankje gaatjes) zien. Daarin worden de sporen gevormd.

Zadelzwam

De steel van deze paddenstoel groeit aan de zijkant, waardoor de geelbruine hoed een beetje op een fietszadel lijkt. Hele kleine draadjes van deze zwam hebben deze boom aangetast en groeien nu overal onder de schors. Door gaatjes in de schors komen overal de vruchtjes van deze zwam tevoorschijn en die vruchtjes noemen we "paddenstoelen".

Kroontjesknotszwam

Aan de achterkant van deze boom staat een hele zeldzame zwam! Hij groeit alleen op dood, vermolmd hout en zorgt voor de verdere vertering. De sporen worden in piepkleine buisjes gevormd, die zijn afgesloten met een dekseltje. Als de sporen rijp zijn en de lucht droog voelt, springen de dekseltjes open en worden de sporen weggeschoten.

Doolhofzwam

Ook dit is een paddenstoel. Zie je wel, dat ze niet allemaal een hoedje en een steeltje hebben. Deze paddenstoel heeft geen steeltje nodig, want daarvoor gebruikt hij graag dode eiken. Het onderste deel heeft gangetjes, die een beetje op een doolhof lijken. Vandaar de naam. Deze soort helpt mee aan de afbraak van de eik en heet daarom een "opruimer".

Gewone zwavelkop

Je zag deze soort misschien ook al aan het begin van de wandeling, het is de Gewone zwavelkop. Deze soort vormt altijd knalgele vruchtjes. De onderkant van de hoedjes zijn groengeel. Door de zwarte sporen kleurt de steel en de onderkant van het hoedje steeds donkerder. In de herfst vind je deze zwam overal op dood, rottend loofhout. Deze soort noemen we daarom een "opruimer".

Getande boomkorst

Deze zwam gebruikt de beschadigde takken, waarop ze groeit, wel heel erg slim. Ze maakt paddenstoelen alleen aan de onderkant van een tak. Ze laat daar alleen een hoedje met scherpe tandjes groeien, waaruit de sporen kunnen vallen. De sporen waaien door de wind naar andere bomen en kunnen daar op wondplekken nieuwe zwamvlokken vormen.

Gele aardappelbovist

Deze gele paddenstoel lijkt erg op een aardappel, vandaar de naam. Deze soort is geen opruimer, maar “samenwerker”. De zwam laat z’n hele dunne draadjes om de wortels van bomen groeien, geeft zo voedselsappen aan de boom en krijgt daarvoor suikersap terug. Door dit drankje kan de zwam groeien en vruchten maken. Bomen zijn blij met deze samenwerkers, want daar blijven ze gezond van.

Rookzwam

De naamgever van deze soort vond de kleur lijken op rook. Inderdaad kleurt de zwam bij ouder worden van bleekbruin naar donkerbruin. De zwam verovert de boom via een boomwond en profiteert zo van de boomsappen. Daarom noemen we deze mee-eter een “profiteur”. Na de dood van de boom gaat de zwam als “opruimer” verder. Hij veroorzaakt witrot.

Draadknotszwam

Je moet op deze plek heel erg goed kijken, maar op de grond staan rechtopstaande, hele dunne witte draadjes. Ze groeien alleen op dode bladeren en dunne takjes van elzen, eiken en beuken. De sporen groeien in piepkleine buisjes en worden daaruit weggeschoten, zodra ze rijp zijn. Wat zou het zijn: een samenwerker, een profiteur of een opruimer?

Stijfselzwam

Zie je een witblauwe klodder op die vermolmde tak? Het lijkt wel trilpudding, maar het is een paddenstoel. Vroeger maakte men met water en stijfsel een stevige pap, waarmee ze behangpapier op de muren plakten. Dan zag je net zulke klodders. Je vindt deze opruimer alleen op vochtige plekken op dode loofbomen.

Langsteelfranjehoed

Franjehoeden kun je goed herkennen als ze jong zijn. Dan hebben ze fijne haartjes op de rand van hun hoedjes. Maar in deze familie heeft maar één soort ook een hele lange steel, vandaar zijn naam. De zwam staat graag tussen dode bladeren en takjes. Dat is zijn voedsel en zo zorgt hij er voor, samen met andere paddenstoelen en kleine insecten, dat het bos opgeruimd blijft.

Russula (soort)

Russula’s zijn gemakkelijk te herkennen door hun steeltje door te breken. Dat lijkt erg op het breken van een krijtje. Maar er zijn meer dan 100 soorten russula’s in Nederland! Alleen door ruiken, proeven, wrijven met een staafje ijzersulfide of sporen onder de microscoop leggen, kan je de juiste soortnaam vinden. Russula’s zijn “samenwerkers” en zijn vaak de vitaminepillen van de Eik, Beuk en Esdoorn.

Zwerminktzwam

Deze soort van de familie Inktzwam maakt in hele korte tijd heel veel paddenstoeltjes. Dat noemen we een zwerm. De hoedjes zijn in het begin lichtgeel en worden daarna grijzer. De dunne, bijna doorzichtige steeltjes hebben kleine witte haartjes. Met een spiegeltje kan je de plaatjes onder het hoedje zien hangen. Door de zwarte sporen worden die plaatjes steeds donkerder.

Eikenbladzwammetje

Deze soort maakt altijd veel paddenstoelen. Alle paddenstoeltjes, die je hier ziet, komen van één zwamvlok. Ook deze soort kent veel kleurvariaties, van donkergeel tot roodbruin. En als de paddenstoel verdroogt, wordt deze bijna wit van kleur. Aan de voet van de steeltjes zie je soms de schimmeldraadjes. Deze soort ruimt graag de bladeren en takken van loof- en naaldhout op.

Wortelende aardappelbovist

Deze zwam lijkt op de Gele aardappelbovist, maar deze bovist is donkerder en staat op een dikke wortel. Deze “samenwerker” heeft een zwarte sporengelei binnenin. Door uitdrogen scheurt de buitenkant open en worden de rijpe sporen tijdens regen weggespoeld. Iedere paddenstoel maakt wel honderdduizend of meer sporen. Maar slechts een enkele krijgt de kans om weer een zwamvlok te maken.

Zwavelzwam

Altijd een opvallende paddenstoel door z'n felle geeloranje kleur. Maar die kleur verdwijnt langzaam. De soort groeit ook in het voorjaar en de zomer. Het is een “profiteur”. Onderaan de knollen zie je hele kleine gaatjes. Eigenlijk zijn dat buisjes, waarvan je alleen de opening ziet. Hierdoor vallen de sporen naar buiten en worden dan met de wind meegenomen.

Platte tonderzwam

Deze paddenstoel kan je het hele jaar in deze spleet vinden. De zwam maakt gebruik van de houtvormende sappen van de boom. En daardoor is de paddenstoel hard en stevig. Ieder jaar komt er aan de onderkant een nieuw wit laagje met gaatjes (poriën). Vroeger maakte men van tonderzwammen aanmaakhout. Door de paddenstoel fijn te hakken en te drogen, werd het heel brandbaar (tonder=tondel).

Gekraagde aardster

Nederland is met 19 soorten aardsterren heel bekend bij paddenstoelen-deskundigen. In de duinen bij Katwijk, Noordwijk en Wassenaar kun je veel van die soorten vinden. De sporen rijpen in de bol en zodra deze rijp zijn, scheuren de slippen en krullen deze naar beneden om. Zo drukt de aardster zich uit de grond omhoog en kunnen de sporen door het gaatje bovenin de bol ontsnappen.

Houtknotszwam

De Houtknotszwam groeit op dode beuken en eiken, zelfs onder de grond! Dan zie je alleen die gekke zwarte knotsen. Kan je begrijpen, waarom de mensen deze paddenstoelen vroeger “Dodemansvingers” noemden? In de zwarte knotsen zitten piepkleine flesvormige holtes, waaruit rijpe sporen worden weggeschoten. Met een vergrootglas kan je de openingen van die flesjes zien.

Gewone beurszwam

Op dit snipperveld is het zwamvlokkenfeest! Houtsnippers worden door de vochtige aarde gemakkelijk verteerd en dat vinden veel zwammen heerlijk, zo ook deze beurszwam. De zwam maakt in de grond een zakje (het beursje), waarin de paddenstoel groeit. Zodra de paddenstoel te groot is, scheurt het beursje open, wordt de paddenstoel langer en spreidt hij zijn hoed.

Grote houtbekerzwam

Eigenlijk moet je voor de juiste naam deze bekervormige zwam onder de microscoop bekijken. Omdat op deze plek een aantal bekerzwammen dichtbij elkaar staan, lijken deze samen toch het meest op de Grote houtbekerzwam. Deze bekerzwam kan je niet alleen op vergaen loofhout, maar ook op vochtig oud papier vinden. Dat papier moet wel van hout gemaakt zijn, anders vind de zwam dat niet te eten.

Hazenpootje

In de herfst zie je op natte grasvelden meestal de Geschubde inktzwam en de Grote kale inktzwam. Maar die houden niet van houtsnippers en hun familielid, het Hazenpootje wel. Als deze “opruimer” nog klein is, heeft het grijsbruine hoedje opvallend witte schubjes. Dan lijkt het op een pootje van een haas. Maar de meeste hier zijn al groot en aan het vergaan. De inkt druipt er vanaf.

Gewone hertenzwam

Deze zwam is ook een loofhoutopruimer, maar het duurt nog wel jaren voordat deze stobbe verdwenen is. In Nederland groeien wel 27 verschillende soorten hertenzwammen. Je kunt deze soort herkennen aan de bruine hoed, die op vochtige dagen een beetje kleverig aanvoelt. Door de vuilwitte steel, roze plaatjes onder de hoed en een radijsachtige geur weet je het dan zeker.